

”Kitle”den Ayrılmak (Toplumun Reddi)

Babür Karbey Vina

23.02.2013

Günümüzde artık kitlelerin anlam ve özgürlüğe de sahip bir toplumsallaşma adı altında vaf-tiz edilmeyi yadsıdıkları ilginç bir noktada bulunuyoruz. Onları yeniden ele geçirip, kullanma düşüncesinden artık vazgeçmeliyiz. Çünkü kitle diye bir şey yoktur. Bütün iktidarların gelip içinde yok oldukları bu sessiz yığın bir sosyolojik bütünlük ya da gerçeklik değildir. O, ikti-darın sırtında taşıdığı bir gölge, içinde düştüğü dipsiz bir çukur ve bir emme biçimidir. Bunu anlamak yeterlidir. Akışkan, devingen uyumlu hatta bütün isteklere aşırı derecede uyan ve katılmanın en aşırı ucu olan bir hipergerçek uyumluluk yumağı... İşte iktidarın içinde bu-lunduğu güncel felâket. İşte devrimin içinde düştüğü iflas çukuru. Çünkü için için kaynayan bu kitle hiçbir zaman patlamayacaktır. Üstelik her türlü devrimci söylev onun içinde yok olacaktır.

Jean Baudrillard - Sessiz Yığınların Gölgesinde ya da Toplumsal'ın Sonu

Düşünebilen herkes, kendisinin kusursuz olmadığını söyler. Narsizmin doruklarındaki bir insanın ağ-zından bile *"Ben mükemmelim"* cümlesi çıkmaz. Çünkü insan dünyayı anladıkça kendisinin bileceklerinin sınırlı olduğunu ve mutlak doğruya asla ulaşamayacağını da anlar. Ancak her nasılsa bu insanların oluş-turduğu yığının, kayıtsız şartsız doğru hareket ettiği ve bütün değerlerinin mutlak birer doğru olduğu ve tereddütsüz kabul edilmesi gerektiği düşünülür.

"Bu halk" ile başlayan cümleler bana en alçakça küfürlerden daha mide bulandırıcı geliyor. Bu cümleler, bazı *aykırı* düşüncelerini ifade eden herkesin kulağında birkaç kez yankılanmıştır. Çünkü bir çok insan *toplumsal değerlere uyulması gerektiği* gibi çılgınca bir kalıba sahiptir. Buna *fikir* demek düşünce eylemine bir hakaret olacağı için "kalıp" kelimesini tercih ediyorum. Bu kalıba göre, insan sadece belli bir yerde doğarak bir topluma borçludur ve bu yığının değerlerine kayıtsız şartsız imân etmek ve kendi düşüncelerini bu yığının değerlerine, otoriter ahlâkına göre sınırlamak, ağzından çıkan her kelimenin bu değerlere uyup uymadığına dikkât etmek zorundadır. Bu "şey", mantıksız olduğu gibi insan zekâsına edilebilecek en büyük hakarettir.

Ama iktidarlar açısından son derece gereklidir. Çünkü iktidar, halka karşı *düşünce özgürlüğü* oyununu oynamak ve mantıklı görünen kanunlar hazırlamak zorundadır. Bir hukuk olarak dikkate alınamayacak kadar ciddiyetsiz olan bu şey ise insanlara *toplumsal değer* olarak dayatılır ve uyulması istenir. Muhafa-zakar ya da liberal olsun bütün iktidarlar bu toplumsal değerlerin öneminden bahsedip dururlar. Çünkü düşünce, iktidarın kendisi için, bu saçma hiyerarşi için bir tehlikedir. Düşünceyi yasaklayamayacak olan iktidar, onun ifadesini kanunlarla zorlaştırır ve toplumsal değerlerle imkânsız hâle getirmeye çalışır.

Population 436'ın bu meseleyi anlamak için iyi bir film olduğunu düşünüyorum. Filmde nüfusunu her zaman 436 olarak tutmaya çalışan bir kasaba anlatılıyor. Kasaba halkı, nüfus sayıları değiştiğinde başlarına büyük felâketlerin geleceğine inanıyor. Doğan her çocuk ve kasabaya yerleşen her yabancı için biri öldürülüyor, üstelik bu kasaba meydanındaki büyük şenliklerle yapıyor. Birisi buna karşı çıkacak olursa kasabanın doktoru onu kafasına bir delik açıp birkaç çivi çakmak ve hipnoz etmek suretiyle *tedavi ediyor*. Tedavi edilen insan, tıpkı Aytmatov'un *Gün Olur Asra Bedel* hikayesindeki mankurtlar gibi her söylenilene yapıyor ve bunların dışına asla çıkmıyor.

Toplumsala itaat eden insanın hâli, bu tedavi edilmiş insana benzer. Beynindeki çivilerden asla kurtulamaz, çünkü savunduğu en ufak düşünce tepkiyle karşılanmış ve toplum tarafından *tedavi edilip* düzeltilmiştir. Artık uyum sağlayacak sağlıklı bir birey ve toplumun değerleri için savaşacak bir asker hâline gelmiştir.

Duyduğu her düşüncede onun *toplumsal değerlere* ne kadar aykırı olduğundan, halkın incitilmemesi ve herkesin bu değerlere uyum sağlaması gerektiğinden bahseden insanın bilinçaltında büyük bir korku vardır. Çünkü düşünceleri bu yığın tarafından çoktan sindirilmiştir. Bu aciz insan, düşünceyi ifade etmekten korktuğunda düşünmekten de korkmaya başlar. Düşünmeye duyduğu bu korku, onu yığının değerlerine *uyum sağlama* ihtiyacı duymasını sağlar. Bu saatten sonra toplumsal değerler artık dışarıdaki, kalabalıktaki bir güç değildir. Bu ses artık onun kafasının içindedir. Düşüncelerini bu sese uydurmaya o kadar alışmıştır ki, artık zihni onu kabullenmiş ve bütün eylemlerini bir yığından taklit ettiği bir düzene uydurmuştur.

Yığın, herkesin ortaya birşeyler koyduğu kollektif bir yapılanma değil, düşünemediği için yönlendirilen insanların bir araya gelmesiyle oluşmuş bir kitledir. Bu kitleye uyum sağlamaya çalışmak anlamsızdır.

İnsan, kendini bir topluma ait hissettikçe, onun değerleri kendi fikirlerinin ötesine geçer ve bu aidiyet elinde sonunda bir *gönüllü kölelik*'e varır.

Toplumsalın reddi, düşüncenin gelişmesi hatta var olması için büyük önem taşır. Yığın, hiç bir zaman düşüncelere saygı duymaz ve onların ifadesini engellemeye çalışır. İfade edilemeyen düşünce, hiç bir önem taşımaz ve düşünceyi ifade etmekten korkan insan, bir süre sonra düşüncelerini kendine itiraf etmekten daha sonra düşünmekten korkmaya başlar. İnsan düşünebilmek, düşüncelerini ifade edebilmek ve tüm bunları korkmadan yapabilmek için topluma yabancılaşmayı göze almak, hatta onu *reddetmek* mecburiyetindedir. Çünkü kendini bir kalabalığa uyum sağlamak zorunda hissettikçe, bu kalabalığı rahatsız etmemek için düşüncesine prangalar vuracak ve zamanla bu prangaların ağırlığını ve acısını unutup onlara alışacaktır. Çizilen sınırlarda dolaşan insanın esareti, zincire vurulanınkinden daha büyüktür.

Anarşist Kütüphane

Babür Karbey Vına
"Kitle"den Ayrılmak (Toplumun Reddi)
23.02.2013

30.04.2022 tarihinde şuradan alındı: mullicedo.blogspot.com

tr.anarchistlibraries.net